



# RAZVOJ I PRIMENA KONCEPTA **CELOŽIVOTNOG UČENJA**

UNIVERZITET U KRAGUJEVCU  
EKONOMSKI FAKULTET



**Autori** Verica Babić  
Soren Ehlers  
Janusz Prusinski  
Gelu Calina  
Nicoleta Calina  
Ilie M. Liviu  
Marija Stojadinović

**Urednik** Prof. dr Verica Babić

**Recenzenti** Prof. dr Biljana Predić  
Prof. dr Pere Tumbas  
Prof. dr Olivera Gajić

**Izdavač** Univerzitet u Kragujevcu - Ekonomski fakultet

**Za izdavača** Prof. dr Verica Babić

**Grafički dizajn** Milan Kostadinović

**Štampa** InterPrint, Kragujevac

**Tiraž** 1000

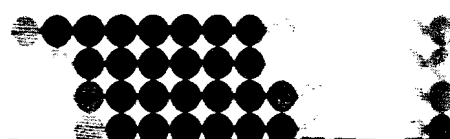
**ISBN** 978-86-6091-026-6

---

Štampanje publikacije je finansirano iz sredstava Tempus projekta: Development of Lifelong Learning Framework in Serbia, 145010-TEMPUS- 2008-RS-JPHES-ETF-JP-00059-2008

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

---



13	<b>Predgovor</b>
18	<b>Uvod</b>
26	<b>I Razvoj koncepta celoživotnog učenja</b>
26	<b>I-1 Formiranje koncepta celoživotnog učenja - uloga UNESCO-a i OECD-a</b>
27	I-1.1 Prva generacija koncepta razvoja celoživotnog učenja
30	I-1.2 Druga generacija
37	I-1.3 Svetska banka
38	<b>I-2 Celoživotno učenje u stratezijskim dokumentima Evropske unije</b>
38	I-2.1 Razvoj koncepta celoživotnog učenja tokom devedesetih
41	I-2.2 Lisabonski proces
43	I-2.3 Strategija EU 2020 i ET 2020
47	<b>I-3 Neka pitanja implementacije koncepta celoživotnog učenja</b>
47	I-3.1 Uticaj međunarodnih organizacija na implementaciju koncepta celoživotnog učenja
49	I-3.2 Implementacija strategije celoživotnog učenja - otvorena pitanja
53	<b>Reference</b>
58	<b>II Razvoj i primena celoživotnog učenja u Danskoj</b>
59	<b>II-1 Danski obrazovni sistem i tržište rada</b>
59	II-1.1 Osnovni podaci
63	II-1.2 Osnovne karakteristike sistema obrazovanja u Danskoj
65	<b>II-2 Glavni obrazovni sistem u Danskoj</b>
65	II-2.1 Predškolsko obrazovanje
66	II-2.2 Osnovno obrazovanje
68	II-2.3 Obrazovanje mladih
69	II-2.3.1. Opšte i usmereno srednjoškolsko obrazovanje
70	II-2.3.2. Srednje stručno obrazovanje i programi obuke
72	II-2.3.3. Osnovne obuke srednje stručnog obrazovanja i zanatske škole
73	II-2.4 Visoko obrazovanje
76	<b>II-3 Institucionalne osnove obrazovanja odraslih u Danskoj</b>
76	II-3.1 Nastanak i razvoj volonterskog sektora u pružanju usluga obrazovanja odraslih

76	II-3.2 Razvoj institucionalnog okvira
77	II-3.2.1. Program u deset tačaka za obrazovanje odraslih iz 1984. godine
79	II-3.2.2. Implementacija nacionalnog akcionog programa
82	II-3.2.3. Revizija akcionog plana iz 1995. godine
84	II-3.2.5. Izolovani univerziteti
85	II-3.2.6. Državni obrazovni programi za nekvalifikovane radnike
86	<b>II-4 Sistem obrazovanja odraslih i kontinuiranog obrazovanja</b>
87	II-4.1 Period od 60-ih do 90-ih
87	II-4.2 Neformalno obrazovanje mladih
88	II-4.2.1. Samostalne neformalne obrazovne aktivnosti
89	II-4.2.2. Vanuniverzitetski odsek
90	II-4.2.3. Škole za obrazovanje odraslih koje ne dodeljuju akademske diplome
90	II-4.2.4. Privatni samostalni internati
92	II-4.3 Profesionalna obuka za odrasle u Danskoj
98	<b>II-5 Primeri dobre prakse u Danskoj</b>
99	II-5.1 Razvoj vanrednih studijskih programa u Danskoj
102	II-5.1.1. Modularni studijski programi
102	II-5.1.2. Zajednički studijski programi - rezultat saradnje univerziteta
106	II-5.1.3. Iskustva u kreiranju vanrednih studijskih programa
107	II-5.1.4. Fleksibilne metode učenja
110	<b>Reference</b>
114	<b>III Izazovi celoživotnog učenja za univerzitete u Poljskoj</b>
114	<b>III-1 Osnovni podaci o Poljskoj</b>
116	<b>III-2 Obrazovni sistem u Poljskoj</b>
116	III-2.1 Institucionalne osnove obrazovnog sistema u Poljskoj
116	III-2.1.1. Politika i administrativna kontrola obrazovnog sistema u Poljskoj
117	III-2.2.1. Nivoi obrazovanja u Poljskoj
119	III-2.1.3. Sistem visokog obrazovanja u Poljskoj
122	III-2.1.4. Trenutno stanje u obrazovanju
123	<b>III-3 Obrazovanje odraslih u Poljskoj</b>
126	III-3.1 Programi EU u oblasti celoživotnog učenja - učešće Poljske

127	III-3.2 Vrste i vrednovanje programa u oblasti celoživotnog učenja
129	<b>III-4 Iskustva u celoživotnom učenju - Univerzitet tehnologije i prirodnih nauka u Bidgošću</b>
130	III-4.1 Sistem studiranja na Univerzitetu tehnologije i prirodnih nauka
132	III-4.2 Programi celoživotnog učenja na UTP
132	III-4.2.1. Master studije
133	III-4.2.2. Postdiplomske studije
138	III-4.2.3. Doktorske studije
139	III-4.3 Drugi oblaci obrazovanja odraslih na UTP
139	III-4.3.1. Univerzitetski centar za obuke (UTC)
139	III-4.3.2. Iskustva UTP-a u programu Leonardo da Vinči i Tempus programu
142	<b>Reference</b>
144	<b>IV Razvoj celoživotnog učenja u Rumuniji kroz programe podrške EU</b>
144	<b>IV-1 Osnovni demografski i makroekonomski pokazatelji</b>
146	<b>IV-2 Opis obrazovnog sistema zemlje</b>
149	<b>IV-3 Obrazovanje odraslih u Rumuniji</b>
150	IV-3.1 Institucionalni okvir primene koncepta celoživotnog učenja u Rumuniji
153	<b>IV-4 Primena EU programa celoživotnog učenja u Rumuniji</b>
153	IV-4.1 Komenijus - Obrazovanje u školi
154	IV-4.2 Mladi u akciji - Učenje van škole
155	IV-4.3 Leonardo da Vinči - Stručno obrazovanje i obuka
155	IV-4.4 Erasmus - Visoko obrazovanje u Evropi
158	IV-4.5 Gruntvig - Obrazovanje odraslih
159	IV-4.6 Žan Mone - Učenje o evropskim integracijama
159	IV-4.7 Erasmus Mundus - Univerzitetska mobilnost širom sveta
160	IV-4.8 Tempus - Modernizacija visokog obrazovanja u zemljama bliskim EU
160	IV-4.10 Kultura - Razmena u umetnosti
160	IV-4.11 Media - Povećavanje evropske filmske i TV produkcije
161	IV-4.12. Akcije Marija Kiri - prilika za karijeru istraživača
163	<b>IV-5 Primeri dobre prakse u Rumuniji</b>
163	IV-5.1 Tehne - Centar za razvoj i inovacije u obrazovanju

164	IV-5.2 STSPV - Tehnički Sekretarijat Jugozapadnog regionalnog pakta
167	<b>Reference</b>
170	<b>V Celoživotno učenje u Holandiji - Primeri dobre prakse</b>
170	<b>V-1 Opšti podaci o zemlji</b>
171	<b>V-2 Obrazovni sistem zemlje - formalno obrazovanje</b>
171	V-2.1 Osnovno obrazovanje
172	V-2.2 Srednje obrazovanje
173	V-2.3 Visoko obrazovanje
173	V-2.3.1 Visoko obrazovanje
176	V-2.3.2 Vrste institucija i akreditacija
178	V-2.3.3 Šolarine i finansijska podrška studentima
179	V-2.3.4 Alternativni programi obrazovanja
180	<b>V-3 Celoživotno učenje i validacija neformalnog obrazovanja u Holandiji</b>
181	V-3.1 Vrednovanje učenja - Koncepti APL i RPL
182	V-3.2 Uvođenje validacije prethodnog učenja u obrazovni sistem Holandije
185	<b>V-4 Celoživotno učenje u Holandiji - primeri dobre prakse</b>
186	V-4.1 INHolland i Otvoreni Univerzitet
187	V-4.2 Projekat "Skriveni talenti" u Rotterdamu
188	V-4.3 Neformalno preduzetničko učenje - Iskustva holandske organizacije Spark na prostoru Zapadnog Balkana
189	V-4.3.1. Visoko obrazovanje i razvoj privatnog sektora
198	<b>Reference</b>

CIP - Каталогизација у публикацији  
Народна библиотека Србије, Београд

37.018.48(497.11)  
37.018.48(4)  
374.7(497.11)

RAZVOJ i primena koncepta celoživotnog  
učenja / [autori Verica Babić... et al.]. -  
Kragujevac : Univerzitet, Ekonomski fakultet,  
2012 (Kragujevac : Interprint). - 190 str. :  
graf. prikazi, tabele ; 24 cm

Tiraž 1.000. - Bibliografija: str. 190.

ISBN 978-86-6091-026-6

1) Бабић, Верица [аутор]  
а) Перманентно образовање - Србија б)  
Перманентно образовање - Европа с)  
Образовање одраслих - Србија  
COBISS.SR-ID 192320012